

**Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till ändring
av 104 och 106 §§ kreditinstitutslagen**

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att kreditinstitutslagen ändras så, att sådana kreditinstitut som redan när lagen trädde i kraft den 1 januari 1994 hade koncession att utöva sin verksamhet inte skall omfattas av den reglering som gäller minimikravet i fråga om egna medel. Deras egna medel får dock inte sjunka under det högsta belopp som de har uppnått efter det att EES-avtalet undertecknades den 2 maj 1992.

Dessutom föreslås att lagens övergångsstadgande om eliminering av stora exponeringar ändras så, att sådana fordringar och förbindel-

ser utanför balansräkningen som har uppkommit före lagens ikraftträdande eller som efter lagens ikraftträdande förorsakas av försäljning av ett kreditinstitut som hör till ett kreditinstituts konsolideringsgrupp skall kunna bestå tills de förfaller enligt de avtalsvillkor som gäller dessa fordringar och förbindelser.

Med detta förslag preciseras den tidigare kreditinstitutslagstiftningen, som kom till med stöd av EES-avtalet.

De föreslagna lagändringarna föreslås träda i kraft så snart de har antagits och blivit stadfästa.

MOTIVERING

**1. Nuläget och de föreslagna
ändringarna**

1.1. Startkapital och egna medels minimibelopp

Enligt 13 § kreditinstitutslagen (1607/93) skall aktiekapitalet, andelskapitalet eller grundkapitalet för ett kreditinstitut som inrättas vara ett markbelopp som motsvarar minst 5 miljoner ecu, dock alltid minst 30 miljoner mark. Ett kreditinstituts egna medel enligt lagens 72—74 §§ skall dessutom alltid vara minst lika stora som startkapitalet.

Enligt övergångsstadgandet i 104 § 1 mom. gäller det minimibelopp i fråga om egna medel som stadgas i 13 § inte sådana kreditinstitut som redan den 2 maj 1992 hade en giltig koncession för utövande av kreditinstitutsverksamhet. Beloppet av kreditinstituts egna medel får dock inte sjunka under det belopp som det nyss nämnda dag uppgick till.

I momentet beaktas dock inte att den i

övergångsstadgandet i lagen om finansieringsverksamhet (1544/91), som upphävdes den 1 januari 1994, föreskrivna övergångstiden för s.k. gamla finansbolag gällande ansökan om koncession för verksamheten löpte ut först den 30 juni 1992. Till följd av detta hade flera finansbolag ännu ingen koncession den 2 maj 1992. Därför skulle flera finansbolag på grund av ordalydelsen i momentet tvingas att inom en oskäligt stram tidtabell öka sin egna medel upp till det belopp som nämns i 13 § kreditinstitutslagen, eller att upphöra med sin verksamhet. Detta var inte avsikten med lagen. Innehållet i momentet bör ändras så, att alla sådana finansbolag som inom utsatt tid har ansökt om koncession för sin verksamhet och erhållit koncession på grundval av denna ansökan skall slippa det minimikrav i fråga om egna medel som stadgas i 13 § kreditinstitutslagen.

Den föreslagna ändringen strider inte mot artikel 10.2 i det s.k. andra bankdirektivet (89/646/EEG) eller den EES-avtalsenliga anpassningen i sistnämnda artikel.

1.2. Kundrisker och de begränsningar som gäller dem

Enligt 69 § kreditinstitutslagen avses med ett kreditinstituts kundrisk det sammanlagda beloppet av fordringar och investeringar samt förbindelser utanför balansräkningen vilka gäller en och samma person eller en och samma sammanslutning och en person eller en sammanslutning som står i ekonomisk intressegemenskap med en sådan person eller en sådan sammanslutning. Med stor kundrisk avses en kundrisk vars belopp utgör minst 10 % av kreditinstituts egna medel.

Enligt 70 § får en kundrisk inte stiga till ett belopp som överstiger 25 % eller, om kundföretaget är kreditinstituts moder- eller dotterföretag eller moderföretagets dotterföretag, 20 % av kreditinstituts egna medel.

De stora kundriskerna får sammanlagt inte stiga till ett belopp som överstiger 800 % av kreditinstituts egna medel.

Dessa relationstal tillämpas dock inte, om kundsammanslutningen är ett annat kreditinstitut eller finansiellt institut och hör till kreditinstituts konsolideringsgrupp. När kundriskerna beräknas behöver till dem inte heller räknas de i paragrafen definierade riskfria posterna och lågriskposterna.

Enligt 71 § gäller kundriskerna och deras begränsningar inte endast kreditinstituten utan hela konsolideringsgruppen.

Lagens 106 § innehåller övergångsstadganden om hur kreditinstituten skall ordna sina kundrisker, om de när lagen träder i kraft överstiger de relationstal som stadgas i 70 och 71 §§.

Enligt denna paragraf skall ett kreditinstitut omedelbart vidta åtgärder för att begränsa sina kundrisker, och dessa får inte därefter öka från den nivå de hade när lagen trädde i kraft.

För underlättande av anpassningen har i paragrafen dessutom stadgats en övergångstid, som enligt huvudregeln löper till den 31 december 2001. Paragrafen innehåller dessutom en särskild övergångstid under ett övergångsskede. Övergångstiden löper ut den 31 december 1998. Under detta övergångsskede har relationstalen för stora kundrisker temporärt höjts från den nivå som stadgas i 70 och 71 §§.

Paragrafens 4 mom. innehåller dessutom ett stadgande, enligt vilket sådana fordringar och förbindelser utanför balansräkningen som har uppkommit före lagens ikraftträdande får lämnas obeaktade efter de ovan nämnda över-

gångstiderna, till den del beaktandet av dem skulle leda till att den i 70 och 71 §§ stadgade gränsen överskrids.

Regleringen i momentet är med hänsyn till paragrafen som helhet strängare än vad regleringen enligt anpassningarna i punkterna 1—4 i artikel 6 i direktivet om övervakning och kontroll av kreditinstituts stora exponeringar (92/121/EEG) och i Gemensamma EES-kommitténs beslut nr 7/94 av den 21 mars 1994, som gäller sistnämnda direktiv, förutsätter. Gemensamma EES-kommitténs beslut om att detta direktiv skall införlivas med EES-avtalet har publicerats i Europeiska gemenskapernas officiella tidning L 190 den 28 juni 1994.

Regleringen beaktar inte situationer, där försäljningen under övergångstiden av ett kreditinstitut som hör till en kreditinstitutskoncern till en utomstående automatiskt leder till att säljaren åsamkas en exponering till följd av sådana fordringar och sådana förbindelser utanför balansräkningen som har uppkommit inom koncernen före lagens ikraftträdande. Det är vanligt att en kreditinstitutskoncerns moderbolag i betydande omfattning svarar för sina dotterkreditinstituts finansiering. Sådana finansieringsposter får i normala fall enligt 70 § 4 mom. lämnas utanför när koncernens exponeringar uträknas, även om de med stöd av 69 § i sig betraktas som kundrisker.

Momentet bör således ändras så, att det bättre beaktar syftet med stadgandet och en eventuell försäljning av delar av koncernen.

Det huvudsakliga syftet med paragrafen, dvs. en behärskad eliminering av betydande kundrisker, skall förbli den förhärskande principen. Vidare skall de situationer beaktas där sådana fordringar och sådana förbindelser utanför balansräkningen vilkas förfallodag kreditinstituten på grund av bindande avtalsvillkor inte självt kan påverka har uppkommit före lagens ikraftträdande. Sådana poster skall kunna förbli i kraft till förfallotiden i enlighet med avfalsvillkoren. Vidare bör regleringen inte förhindra försäljningen av delar av en kreditinstitutskoncern på grund av sådana interna finansieringsposter inom koncernen som har uppkommit före kreditinstitutslagens ikraftträdande. I dessa fall ökar inte i sig det säljande kreditinstituts risk i markbelopp, endast kontrollen över och beaktandet av risken förändras. Regleringen skall inte gälla en kreditinstitutskoncerns efter kreditinstitutslagens ikraftträdande uppkomna interna fordringar och

poster utanför balansräkningen, utan i dessa fall skall före försäljningen tillses att säljaren inte får ansvaret för poster som kan bli sådana kundrisker som avses i lagen.

Med anledning av det ovanstående föreslås att 104 § 1 mom. och 106 § 4 mom. ändras som följer:

1.3. De föreslagna ändringarna

104 §. Paragrafens 1 mom. ändras så, att minimikravet i fråga om egna medel inte gäller sådana kreditinstitut som redan när lagen trädde i kraft 1.1.1994 hade koncession att utöva kreditinstitutsverksamhet. Då beaktar regleringen också de finansieringsbolag som bedrev verksamhet innan lagen om finansieringsverksamhet (1544/91) trädde i kraft och som i enlighet med övergångsstadgandet i 37 § lagen om finansieringsverksamhet ansökt om koncession senast den 30 juni 1992 och fått den före den 1 januari 1994. Också i fråga om sådana sammanslutningar gäller momentets EES-avtalsenliga huvudregel, enligt vilken en sammanslutnings egna medel inte får sjunka under det högsta belopp som de uppgick till den 2 maj 1992 eller därefter.

106 §. Enligt det grundläggande stadgandet i 1 mom. skall ett kreditinstitut omedelbart vidta åtgärder för att begränsa kundriskerna, om de överskrider de stadgade gränserna när lagen träder i kraft.

Avsikten med övergångstiderna i 2 mom. är att underlätta denna anpassning. Enligt huvudregeln i momentet löper övergångstiden för vidtagande av åtgärder gällande kundriskerna ut den 31 december 2001 efter en övergångstid med ett särskilt övergångsskede. Under övergångsperioden skall kreditinstitutet vidta åtgärder för att minska kundriskerna till den nivå som lagen förutsätter.

Det är klart att en stor del av kreditinstitutet när lagen trädde i kraft hade sådana fordringar och förbindelser utanför balansräkningen som de, till följd av de avtalsvillkor som binder dem, inte kan påverka direkt under övergångstiden och inte heller efter den. Detsamma gäller situationer där ett kreditinstitut säljer ett kreditinstitut som hör till dess konsolideringsgrupp, varvid den finansiering som moderkreditinstitutet ger ett dotterkreditinstitut automa-

tiskt för säljaren kan skapa en situation som strider mot stadgandena om begränsning av kundriskerna.

I sådana fall kan man i allmänhet inte förutsätta att ett kreditinstitut skall kunna vidta åtgärder förrän den avtalsenliga löptiden för posterna i fråga upphör.

Därför ändras 4 mom. så, att de poster, som kommer i fråga, när övergångstider och -gränser tillämpas skall kunna lämnas utanför kalkylen.

För att ett stadgande som gäller förfallotid inte under övergångstiden skall kunna användas till fel slags ökning av ett kreditinstituts totala risk, har i momentet behållits den gällande regleringen om att sådana fordringar och förbindelser dock får avdras endast till den del de skulle leda till att de stadgade riskrelationstalen överskrids.

1.4. Propositionen ekonomiska verkningar

Propositionen har inga verkningar för statsekonomin. Propositionen förbättrar kreditinstitutens möjlighet att på ett ekonomiskt förnuftigt sätt eliminera sina stora exponeringar inom den tid lagen förutsätter.

1.5. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll

Sparbankernas Central-Aktie-Bank ingick som en del av Statens säkerhetsfonds stödåtgärder och i enlighet med strategin gällande utvecklandet av Sparbankernas Central-Aktie-Banks affärsverksamhet i maj 1994 ett föravtal om försäljning av sitt dotterbolag Fastighetsbanken i Finland Ab till Finvest Oy. När affären bereddes framgick det att det övergångsstadgande gällande tidtabellen för eliminering av kundrisker som ingår i 106 § i den kreditinstitutslag som trädde i kraft vid årsskiftet om det tillämpades på ansvarsförbindelserna mellan Sparbankernas Central-Aktie-Bank och Fastighetsbanken i Finland Ab förhindrade affären. På grund av kreditinstitutens koncernförhållanden och stadgandena i den tidigare gällande lagstiftningen om hypoteksbanker är ansvaren betydande både i fråga om direkt finansiering och givna garantier.

Föravtalsparterna har beslutat förlänga den i föravtalet överenskomma tiden för genomfö-

randet av affären med tre månader från och med utgången av augusti. Syftet med denna regeringsproposition är att precisera lagstiftningen i enlighet med EG-direktivet, varefter det inte finns något rättsligt hinder för affären.

1.6. Ärendets beredning

Denna proposition har beretts som tjänsteuppdrag vid finansministeriet.

1.7. Ikraftträdande

Avsikten är att de lagändringar som föreslås i propositionen skall träda i kraft så snart de har antagits och blivit stadfästa. Lagen bör ha trätt i kraft före den 1 december 1994, eftersom affären enligt det nya villkoret i föravtalet skall vara klar före sistnämnda datum.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av 104 och 106 §§ kreditinstitutslagen

I enlighet med riksdagens beslut ändras 104 § 1 mom. och 106 § 4 mom. kreditinstitutslagen av den 30 december 1993 (1607/93) som följer:

104 §

Egna medels minimibelopp

Minimikravet i fråga om egna medel enligt 13 § gäller inte kreditinstitut som redan när lagen trädde i kraft hade koncession att utöva kreditinstitutsverksamhet. Beloppet av de egna medlen i sådana ovan avsedda kreditinstitut, vilkas egna medel understiger det belopp som stadgas i 13 §, får dock inte sjunka under det högsta belopp som har uppnåtts den 2 maj 1992 eller därefter.

arna i fråga om kundriskerna efter de i 2 och 3 mom. nämnda tidpunkterna tillämpas får de av kreditinstitutets eller konsolideringsgruppens fordringar och förbindelser utanför balansräkningen som har uppkommit före denna lags ikraftträdande eller beträffande vilka gäller att de kundrisker de ger upphov till uppkommer efter lagens ikraftträdande genom försäljning av ett kreditinstitut som har hört till kreditinstitutets konsolideringsgrupp lämnas obeaktade till den del beaktande av dem skulle leda till att den i 70 och 71 §§ stadgade gränsen överskrids.

106 §

Kundrisker

Denna lag träder i kraft den 1994

När de i 70 eller 71 § stadgade begränsning-

Helsingfors den 7 oktober 1994

Republikens President
MARTTI AHTISAARI

Finansminister Iiro Viinanen

Lag

om ändring av 104 och 106 §§ kreditinstitutslagen

I enlighet med riksdagens beslut ändras 104 § 1 mom. och 106 § 4 mom. kreditinstitutslagen av den 30 december 1993 (1607/93) som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

104 §

Egna medels minimibelopp

Minimikravet i fråga om egna medel enligt 13 § gäller inte *sådana* kreditinstitut som redan den 2 maj 1992 haft *gällande* koncession att utöva kreditinstitutsverksamhet. Egna medel i sådana kreditinstitut får dock inte sjunka under det belopp som det uppgick till den nämnda dagen.

Minimikravet i fråga om egna medel enligt 13 § gäller inte kreditinstitut som redan *när lagen trädde i kraft hade* koncession att utöva kreditinstitutsverksamhet. *Beloppet av de egna medlen i sådana ovan avsedda kreditinstitut, vilkas egna medel understiger det belopp som stadgas i 13 §, får dock inte sjunka under det högsta belopp som har uppnåtts den 2 maj 1992 eller därefter.*

106 §

Kundrisker

När de i 70 eller 71 § stadgade begränsningarna i fråga om kundriskerna efter de i 2 och 3 mom. nämnda tidpunkterna tillämpas får de av kreditinstitutets eller konsolideringsgruppens fordringar och förbindelser utanför balansräkningen som har uppkommit före denna lags ikraftträdande lämnas obeaktade till den del beaktande av dem skulle leda till att den i 70 och 71 §§ stadgade gränsen överskrids.

När de i 70 eller 71 § stadgade begränsningarna i fråga om kundriskerna efter de i 2 och 3 mom. nämnda tidpunkterna tillämpas får de av kreditinstitutets eller konsolideringsgruppens fordringar och förbindelser utanför balansräkningen som har uppkommit före denna lags ikraftträdande *eller beträffande vilka gäller att de kundrisker de ger upphov till uppkommer efter lagens ikraftträdande genom försäljning av ett kreditinstitut som har hört till kreditinstitutets konsolideringsgrupp* lämnas obeaktade till den del beaktande av dem skulle leda till att den i 70 och 71 §§ stadgade gränsen överskrids.

*Denna lag träder i kraft den
1994*

